

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

W ZSP NR 5 W BRZESZCZACH

„Standardy Ochrony Małoletnich” obowiązują w ZSP nr 5 w Brzeszczach

od dnia 6 lutego 2024 r.

aktualizacja 11 września 2024 r.

Dokument ten po wprowadzeniu zmian został przedstawiony Radzie Pedagogicznej w dniu 10 września 2024 r. Dokument po zaktualizowaniu został wprowadzony Zarządzeniem Dyrektora ZSP nr 5 w Brzeszczach nr 4/2024/2025 z dnia 11 września 2024 r.

.....
(pieczęć placówki)

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH W ZSP NR 5 W BRZESZCZACH

Podstawa prawna:

- *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289 oraz 535),*
- *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. poz. 1870),*
- *Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 1606),*
- *Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.),*
- *Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 900),*
- *Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1781),*
- *Konwencja o prawach dziecka (Dz.U.1991 nr 120, poz. 526),*
- *Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2012, poz. 1169).*

Spis treści

Rozdział 1	6
Informacje ogólne.....	6
1.1. Główne założenia standardów ochrony małoletnich	6
1.2. Pojęcia	7
Rozdział 2	9
Standardy ochrony małoletnich w ZSP nr 5 w Brzeszczach	9
2.1. I STANDARD	9
2.2. II STANDARD	9
2.3. III STANDARD.....	11
2.4. IV STANDARD.....	11
2.5. V STANDARD	12
2.6. VI STANDARD.....	13
2.7. VII STANDARD	13
2.8. VIII STANDARD.....	14
Rozdział 3	15
Zasady ochrony dzieci przed krzywdzeniem obowiązujące w ZSP nr 5 w Brzeszczach .	15
3.1. Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci.....	15
3.2. Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka	15
3.2.1. Środowisko rodzinne	15
3.2.2. Relacje między uczniami.....	17
3.2.3. Personel Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 5 w Brzeszczach – uczniowie	18
3.3. Zasady dostępu uczniów do Internetu	19
3.4. Zasady i procedury postępowania nauczycieli i innych pracowników placówki w przypadku podejrzenia lub zaistnienia „cyberprzemocy”	20
3.5. Zasady bezpiecznych relacji pracownicy Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 5 w Brzeszczach - dziecko	23
3.6. Zasady ochrony danych osobowych dziecka.....	25

3.7. Zasady ochrony wizerunku dziecka	26
3.8. Zasady kontaktów z dzieckiem/rodzicem/opiekunem prawnym w godzinach pracy i poza nimi	28
3.9. Monitoring stosowania Standardów Ochrony Małoletnich.....	28
3.10. Przepisy końcowe	29
Rozdział 4.....	30
Działania podejmowane przez ZSP nr 5 w Brzeszczach w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia ucznia w formie przemocy domowej	30
4.1. Podział obowiązków w zakresie wdrażania „Standardów ochrony małoletnich” – uczniów w ZSP nr 5 w Brzeszczach.....	30
4.2. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o podejrzeniu krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich w ZSP nr 5 w Brzeszczach	33
4.3. Zadania i obowiązki personelu ZSP nr 5 w Brzeszczach w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia ucznia w formie przemocy domowej.....	34
4.3.1. Zadania i obowiązki Dyrektora placówki.....	34
4.3.2. Zadania i obowiązki pedagoga szkolnego/specjalnego	34
4.3.3. Zadania i obowiązki wychowawcy klasy	36
4.3.4. Zadania i obowiązki pielęgniarki szkolnej	36
4.3.5. Zadania i obowiązki nauczycieli	37
4.3.6. Zadania i obowiązki pracowników obsługi i administracji	37
4.3.7. Zadania i obowiązki koordynatora standardów ochrony małoletnich.....	37
Rozdział 5.....	39
Dokumentowanie zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia uczniów i archiwizowanie wytworzonej dokumentacji.....	39
5.1. Zasady dotyczące dokumentowania podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia.....	39
5.2. Zasady przeglądu i aktualizacji dokumentu „Standardy ochrony małoletnich”	40
Spis załączników:.....	41
<i>Załącznik 1.....</i>	<i>42</i>
<i>Załącznik 2.....</i>	<i>48</i>
<i>Załącznik 3.....</i>	<i>49</i>
<i>Załącznik 3 a.....</i>	<i>50</i>
<i>Załącznik 4.....</i>	<i>51</i>

<i>Załącznik 4 a</i>	52
<i>Załącznik 4 b</i>	53
<i>Załącznik 5</i>	54
<i>Załącznik 6</i>	56
<i>Załącznik 7</i>	57
<i>Załącznik 8</i>	64
<i>Załącznik 8 a</i>	66

Rozdział 1

Informacje ogólne

Nowelizacja Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (Dz.U. poz. 1606) określiła warunki skutecznej ochrony małoletnich przed różnymi formami przemocy. Wprowadzone zmiany wskazują na potrzebę opracowania spójnych standardów postępowania w sytuacjach podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich. „Standardy ochrony małoletnich” są jednym z elementów systemowego rozwiązania ochrony małoletnich przed krzywdzeniem i stanowią formę zabezpieczenia ich praw.

Dokument ten stanowi zbiór zasad i procedury postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa małoletniego. Jego najważniejszym celem jest ochrona uczniów przed różnymi formami przemocy oraz budowanie bezpiecznego i przyjaznego środowiska w szkole.

1.1. Główne założenia standardów ochrony małoletnich

„Standardy ochrony małoletnich” w ZSP nr 5 w Brzeszczach opierają się na głównych założeniach:

1. W placówce nie są zatrudniane osoby mogące zagrażać bezpieczeństwu małoletnich.
2. Personel potrafi zdiagnozować symptomy krzywdzenia małoletniego oraz podejmować interwencje w przypadku podejrzenia, że małoletni jest ofiarą przemocy w szkole lub przemocy domowej.
3. Podejmowane w placówce działania nie mogą naruszać praw dziecka, praw człowieka, praw ucznia określonych w Statucie oraz bezpieczeństwa danych osobowych.
4. Uczniowie wiedzą, jak unikać zagrożeń w kontaktach z dorosłymi i rówieśnikami.
5. Małoletni wiedzą, do kogo zwracać się o pomoc w sytuacjach dla nich trudnych i czynią to mając świadomość skuteczności podejmowanych w szkole działań.
6. Rodzice poszerzają wiedzę i umiejętności o metodach wychowania dziecka bez stosowania przemocy oraz potrafią uczyć je zasad bezpieczeństwa, w tym znają aktualne zagrożenia w sieci.
7. Prowadzone w placówce postępowanie na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletnich jest zorganizowane w sposób zapewniający im skuteczną ochronę.
8. Działania podejmowane w ramach ochrony naszych wychowanków przed krzywdzeniem są dokumentowane oraz monitorowane i poddawane okresowej weryfikacji przy udziale wszystkich zainteresowanych podmiotów.

1.2. Pojęcia

Ilekroć w dokumencie „Standardy ochrony małoletnich” jest mowa o:

- **małoletnim (uczniu)** – należy przez to rozumieć każdą osobę, która nie ukończyła 18 roku życia i nie posiada zdolności do czynności prawnych lub też jej zdolność jest ograniczona. Wyjątek stanowi kobieta, która za zezwoleniem sądu wstąpi w związek małżeński po ukończeniu 16 lat. Z chwilą zawarcia małżeństwa uzyskuje ona pełnoletność i nie traci jej nawet po rozwodzie – art. 10 § 1 i 2 Kodeksu Cywilnego,
- **personelu** – należy przez to rozumieć każdego pracownika Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 5 w Brzeszczach bez względu na formę zatrudnienia, w tym: wolontariuszy lub inne osoby, które z racji pełnionej funkcji lub zadań mają (nawet potencjalny) kontakt z uczniami,
- **dyrektorze** – należy przez to rozumieć dyrektora Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 5 w Brzeszczach,
- **rodzicu** – należy przez to rozumieć przedstawiciela ustawowego dziecka pozostającego pod ich władzą rodzicielską. Jeżeli dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską obojga rodziców, każde z nich może działać samodzielnie jako przedstawiciel ustawowy dziecka,
- **opiekunie prawnym małoletniego** – należy przez to rozumieć osobę, która ma za zadanie zastąpić dziecku rodziców, a także wypełnić wszystkie ciężące na nich obowiązki. Jest przedstawicielem ustawowym małoletniego, dlatego może dokonywać czynności prawnych w imieniu dziecka i ma za zadanie chronić jego interesy prawne, osobiste oraz finansowe,
- **osobie najbliższej wychowankowi** – należy przez to rozumieć osobę wstępną: matkę, ojca, babcię, dziadka; rodzeństwo: siostrę, brata, w tym rodzeństwo przyrodnie, a także inne osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie, a w przypadku jej braku – osobę pełnoletnią wskazaną przez małoletniego,
- **SZIK** – należy przez to rozumieć Szkolny Zespół Interwencji Kryzysowej,
- **SOM** – należy przez to rozumieć Standardy Ochrony Małoletnich,
- **SZBI** – należy przez to rozumieć System Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji,
- **polityce** – należy przez to rozumieć dokument zawierający ramowe zasady, standardy i wytyczne ochrony małoletnich,
- **przemocy fizycznej** – należy przez to rozumieć każde intencjonalne działanie sprawcy, mające na celu przekroczenie granicy ciała dziecka np. bicie, popychanie, szarpanie, itp.,
- **przemocy seksualnej** – należy przez to rozumieć zaangażowanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, naruszającą prawo i obyczaje społeczeństwa,

- **przemocy psychicznej** – należy przez to rozumieć powtarzający się wzorzec zachowań opiekuna lub skrajnie drastyczne wydarzenie, które powodują u dziecka poczucie, że jest nic niewarte, złe, niekochane, niechciane, zagrożone i że jego osoba ma jakąkolwiek wartość jedynie wtedy, gdy zaspokaja potrzeby innych,
- **zaniechaniu** – należy przez to rozumieć ciągłe lub incydentalne niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych przez osoby zobowiązane do opieki, troski i ochrony zdrowia i/lub nierespektowanie podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju,
- **przemocy domowej** – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą,
- **osobie stosującej przemoc domową** – należy przez to rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej,
- **świadku przemocy domowej** – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Rozdział 2

Standardy ochrony małoletnich w ZSP nr 5 w Brzeszczach

2.1. I STANDARD

Uczniowie, rodzice i pracownicy Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 5 w Brzeszczach znają „Standardy ochrony małoletnich”. Dokument jest dostępny i upowszechniany.

Wskaźniki realizacji:

1. Dokument „Standardy ochrony małoletnich” został opracowany, zgodnie z Ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. poz. 1606).
2. Zapoznano z nim personel naszej placówki, rodziców/opiekunów prawnych uczniów oraz uczniów.
3. Dokument wprowadzono do stosowania w placówce.
4. Dokument udostępniono na stronie internetowej naszej placówki: www.zsp5.brzeszcze.edu.pl oraz w widocznym miejscu w budynkach Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 5 w Brzeszczach w wersji skróconej (tablica ogłoszeń), dokument w pełnej wersji papierowej do wglądu w gabinetach wicedyrektorów.
5. Informacje istotne dla uczniów zawarte w dokumencie upowszechniane są na gazetce szkolnej oraz w trakcie lekcji wychowawczych, realizowanych programów i warsztatów o charakterze edukacyjnym.
6. Publikacja dokumentu spełnia wymogi Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

2.2. II STANDARD

Personel współtworzy i gwarantuje bezpieczne i przyjazne środowisko w szkole.

Wskaźniki realizacji:

1. W placówce zatrudnia się personel po wcześniejszej weryfikacji w Krajowym Rejestrze Karnym, Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym, a w przypadku stanowisk pedagogicznych dodatkowo w Centralnym Rejestrze Orzeczeń Dyscyplinarnych. W przypadku zatrudnienia obcokrajowców personel weryfikuje osobę w rejestrach karalności państw trzecich w zakresie określonych przestępstw (lub odpowiadających im czynów zabronionych w przepisach prawa obcego) lub w przypadkach prawem wskazanych poprzez oświadczenia o niekaralności.

2. Dyrektor Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 5 w Brzeszczach określa organizację, stosowanie i dokumentowanie działań podejmowanych w ramach procedur określonych w dokumencie „Standardy ochrony małoletnich”.
3. Personel jest świadomy swoich praw oraz odpowiedzialności prawnej ciążyącej na nich za nieprzestrzeganie standardów ochrony małoletnich.
4. W placówce prowadzona jest systematyczna edukacja personelu z zakresu ochrony uczniów przed krzywdzeniem, a w szczególności:
 - rozpoznawania symptomów krzywdzenia uczniów,
 - procedur interwencji w przypadku krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia, [a także posiadania informacji o krzywdzeniu ucznia,
 - dokumentowania podejmowanych działań związanych z ochroną małoletnich,
 - znajomości praw dziecka, praw człowieka i praw ucznia oraz zasad bezpiecznego przetwarzania udostępnionych danych osobowych,
 - odpowiedzialności prawnej za zdrowie i życie powierzonych opiece wychowanków,
 - procedury „Niebieskie Karty”,
 - bezpieczeństwa relacji całego personelu z uczniami, uwzględniającą wiedzę o zachowaniach pożądanych i niedozwolonych w kontaktach z uczniem.
5. W placówce prowadzi się systematyczną diagnozę czynników ryzyka i czynników chroniących, poczucia bezpieczeństwa uczniów, a w szczególności w obszarach:
 - relacji między nauczycielami i uczniami,
 - relacji między uczniami,
 - poczucia bezpieczeństwa psychofizycznego, z uwzględnieniem zagrożeń środowiskowych,
 - środowiska kształcenia (bezpieczeństwo emocjonalne na lekcjach, poszanowanie odmienności, równość i sprawiedliwość w przestrzeganiu zasad i regulaminów szkolnych, podmiotowe traktowanie uczniów).

2.3. III STANDARD

Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 5 w Brzeszczach oferuje rodzicom/opiekunom prawnym informację oraz edukację w zakresie wychowania dzieci bez przemocy oraz ich ochrony przed krzywdzeniem i wykorzystywaniem.

Wskaźniki realizacji:

1. Poprzez platformę Mobidziennik rodzicom będą przekazywane przydatne informacje na temat: wychowania dzieci bez przemocy, ochrony dzieci przed przemocą i wykorzystywaniem, zagrożeń bezpieczeństwa dziecka w Internecie, możliwości podnoszenia umiejętności, kompetencji wychowawczych oraz dane kontaktowe placówek zapewniających pomoc i opiekę w trudnych sytuacjach życiowych.
2. Wszyscy rodzice mają dostęp do obowiązujących w placówce „Standardów ochrony małoletnich” oraz znają sposoby zgłaszania zagrożeń.
3. Rodzice są zaangażowani w działania Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 5 w Brzeszczach, prowadzone na rzecz ochrony małoletnich.
4. Placówka uzyskuje od rodziców/opiekunów prawnych swoich uczniów informacje zwrotne na temat realizacji „Standardów ochrony małoletnich”.
5. Placówka umożliwia rodzicom oraz opiekunom prawnym dzieci, poprzez organizację warsztatów, szkoleń, konsultacji indywidualnych, poszerzanie wiedzy i umiejętności związanych z ochroną dziecka przed zagrożeniami, w tym w Internecie oraz z zakresu wychowania, bez kar fizycznych i krzywdzenia psychicznego dziecka.

2.4. IV STANDARD

Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 5 w Brzeszczach zapewnia wychowankom równe traktowanie oraz przestrzeganie ich praw.

Wskaźniki realizacji:

- Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 5 w Brzeszczach oferuje uczniom edukację w zakresie praw dziecka, człowieka/ucznia oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem. W każdej klasie odbywają się:
 - zajęcia na temat praw dziecka/praw człowieka/praw i obowiązków ucznia,
 - zajęcia na temat ochrony przed przemocą oraz wykorzystywaniem,
 - zajęcia z zakresu profilaktyki przemocy rówieśniczej,
 - zajęcia na temat zagrożeń bezpieczeństwa dzieci w Internecie.
- W każdej klasie uczniowie zostali poinformowani, do kogo mają się zgłosić po pomoc i radę w przypadku krzywdzenia lub wykorzystywania.

- W placówkach Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 5 w Brzeszczach na gazetkach dostępne są dla uczniów materiały edukacyjne w zakresie praw dziecka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem seksualnym oraz zasad bezpieczeństwa w Internecie.
- W placówce wyeksponowane są informacje dla wychowanków na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

2.5. V STANDARD

Organizacja postępowania na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletnich zapewnia skuteczną ochronę uczniom.

Wskaźniki realizacji:

1. Określono procedury interwencji personelu w sytuacjach krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego, tj. przemocy rówieśniczej, przemocy domowej, niedozwolonych zachowań personelu wobec małoletnich, cyberprzemocy.
2. Postępowanie na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia ucznia nie może naruszać jego godności, wolności, prawa do prywatności oraz nie może powodować szkody na jego zdrowiu psychicznym lub fizycznym (poczucie krzywdy, poniżenia, zagrożenia, wstydu).
3. W placówce ustalone są zasady wsparcia małoletniego po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.
4. W placówce wskazano osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o popełnieniu przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz osobę odpowiedzialną za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”.
5. W placówce wskazano osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenia mu wsparcia (rozd. 4, podrozdz. 4.2.).
6. Podmioty postępowania uprawnione do przetwarzania danych osobowych uczestników postępowania w sprawach krzywdzenia małoletnich przestrzegają Politykę Bezpieczeństwa Przetwarzania Danych Osobowych, obowiązującą w szkole (RODO).

2.6. VI STANDARD

W Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 5 w Brzeszczach wzmocnione jest poczucie bezpieczeństwa uczniów w obszarze relacji społecznych oraz ochrony przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci.

Wskaźniki realizacji:

1. W placówce opracowano zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi a personelem.
2. W placówce określono wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między uczniami, a w szczególności zachowania niedozwolone.
3. W placówce opracowano zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci internetowej oraz procedury ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie.
4. W placówce opracowano i wdrożono procedury ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w sytuacjach: przemocy fizycznej, przemocy psychicznej, przemocy domowej, przemocy seksualnej, cyberprzemocy.
5. W placówce opracowano i wdrożono procedurę „Niebieskie Karty”.
6. Pracownicy placówki realizują plan wsparcia ucznia po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.

2.7. VII STANDARD

Działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem są dokumentowane.

Wskaźniki realizacji:

1. W placówce prowadzona jest dokumentacja spraw zgłaszanych i rozpatrywanych w związku z podejrzeniem lub krzywdzeniem uczniów.
2. Osoby upoważnione do przyjmowania zgłoszeń związanych z krzywdzeniem uczniów składają oświadczenie o zachowaniu poufności i zobowiązane są do zachowania bezpieczeństwa uzyskanych danych osobowych (załącznik 4).
3. W procedurze „Niebieskie Karty” stosowane są wzory Kart „A” i „B” oraz kwestionariusze rozpoznania przemocy domowej.
4. Obiegu dokumentów i zasady ich przechowywania w sprawach związanych z krzywdzeniem małoletnich określa Instrukcja Kancelaryjna oraz Archiwalna.
5. Dokonuje się szacowania ryzyka naruszeń bezpieczeństwa danych osobowych.

6. W Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 5 w Brzeszczach opracowano Rejestrów Czynności Przetwarzania.

2.8. VIII STANDARD

Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 5 w Brzeszczach monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami i procedurami ochrony dzieci.

Wskaźniki realizacji:

1. Przyjęte zasady i realizowane procedury ochrony uczniów są weryfikowane – przynajmniej raz na dwa lata.
2. W ramach kontroli zasad i praktyk ochrony małoletnich placówka pozyskuje informacje o uczniach oraz ich rodzicach lub opiekunach prawnych.
3. Do weryfikacji dokumentacji placówki wykorzystywane są wnioski z kontroli „Standardów ochrony małoletnich” przez uprawnione do kontroli podmioty zewnętrzne.
4. Zasady monitoringu oraz termin, zakres i sposób kontroli określa dyrektor placówki.

Rozdział 3

Zasady ochrony dzieci przed krzywdzeniem obowiązujące w ZSP nr 5 w Brzeszczach

3.1. Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci

1. Personel Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 5 w Brzeszczach monitoruje sytuację i dobrostan dziecka.
2. Personel placówki szczególną troską i opieką otacza wszystkich uczniów.
3. Rozpoznanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka dotyczy: środowiska rodzinnego, relacji między uczniami (w tym zjawiska „cyberprzemocy”) i relacji pracownicy placówki – uczniowie.
4. Personel Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 5 w Brzeszczach posiada wiedzę na temat rodzajów krzywdy jakiej może doznawać dziecko, a także jego objawów fizycznych, somatycznych i specyficznych zachowań świadczących o istnieniu ryzyka doznawania takiej krzywdy (*załącznik 1*).
5. Każdy pracownik placówki, który powźmie podejrzenie, że dziecko może być krzywdzone, ma obowiązek przekazać informację o swoich spostrzeżeniach w pierwszej kolejności wychowawcy. W sytuacji, gdy jest to w danej chwili niemożliwe – pedagogowi szkolnemu/specjalnemu lub koordynatorowi SOM.
6. Wszelkie zgłoszenia incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego dokumentowane i przechowywane są w indywidualnych teczkach ucznia.

3.2. Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka

3.2.1. Środowisko rodzinne

1. Wychowawca klasy wraz z pedagogiem szkolnym/specjalnym dokonuje analizy uzyskanych informacji, w tym czynników ryzyka krzywdzenia dziecka, występujących w konkretnej rodzinie (*załącznik 1*).
2. Wychowawca klasy wypełnia Kartę Interwencji (*załącznik 3*).

3. Pedagog szkolny przeprowadza konsultacje:
 - z pracownikiem socjalnym, w celu uzyskania danych o sytuacji rodzinnej z wywiadu środowiskowego; w przypadku braku danych zgłasza wnioski o przeprowadzenie takiego wywiadu,
 - z dzielnicowym w celu uzyskania informacji o ewentualnych interwencjach,
 - z kuratorem sądowym (jeżeli dana rodzina objęta jest kuratelą) w celu uzyskania informacji o sprawowanym nadzorze.
4. Wychowawca z pedagogiem szkolnym ustalają, kto z nich (jednoosobowo) przeprowadzi rozmowę diagnostyczną z dzieckiem.
5. Rozmowa diagnostyczna z dzieckiem.
6. Na podstawie wszystkich uzyskanych informacji następuje określenie stopnia zagrożenia bezpieczeństwa dziecka, w tym konieczności lub braku konieczności odizolowania dziecka od rodziny.
7. Po diagnozie, w wyniku której określa się, że dochodzi do krzywdzenia dziecka ze strony jego rodziny, pedagog szkolny wypełnia – zgodnie z procedurą „Niebieskie Karty” - „Niebieską Kartę A” (załącznik 7) i niezwłocznie przekazuje ją przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.
8. Pedagog szkolny zgłasza sprawę do sądu rodzinnego o ile występuje zagrożenie niewypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez rodziców.
9. Jeżeli istnieje podejrzenie przestępstwa popełnionego na szkodę dziecka, dyrektor placówki składa zawiadomienie na policję lub do prokuratury.
10. W przypadku, gdy w wyniku diagnozy nie podejrzewa się stosowania przemocy, a sygnał dotyczy innych niepokojących zjawisk w rodzinie:
 - pedagog szkolny i wychowawca oceniają szansę współpracy przynajmniej z jednym z rodziców,
 - przeprowadzają rozmowę z rodzicem/rodzicami,
 - pedagog szkolny i wychowawca redagują notatkę ze spotkania o współpracy na rzecz poprawy sytuacji dziecka i rodziny; informują o swoim dalszym ewentualnym postępowaniu.
 - równoległe z działaniami opisanymi powyżej, pedagog szkolny/specjalny koordynuje działania wynikające z potrzeb dziecka i rodziny w kierunku:
 - a) wzmocnienia dziecka przez zapewnienie mu odpowiednio do potrzeb i w uzgodnieniu z rodzicami, konsultacji psychologiczno-pedagogicznych, ewentualnie psychiatryczne w opiekującej się

szkołą poradnią psychologiczno-pedagogiczną; wskazanie instytucji udzielających innych form pomocy (terapia indywidualna, grupowa, zajęcia świetlicowe, warsztaty) – w uzgodnieniu z rodzicami i adekwatnie do potrzeb,

- b) wspierania rodziny poprzez wskazanie instytucji oferujących poradnictwo, konsultacje psychologiczne, terapię uzależnień, terapię dla sprawców przemocy, warsztaty umiejętności wychowawczych.

3.2.2. Relacje między uczniami

1. Uczeń mający poczucie doznanej krzywdy ze strony innych uczniów może zgłosić ten fakt każdemu z członków personelu. Ich obowiązkiem jest podjęcie natychmiastowych działań zaradczych, w tym obowiązek przekazania informacji o swoich spostrzeżeniach, w pierwszej kolejności wychowawcy. W sytuacji, gdy jest to w danej chwili niemożliwe – pedagogowi szkolnemu/specjalnemu lub koordynatorowi SOM.
2. W przypadku agresji fizycznej należy przede wszystkim zapewnić bezpieczeństwo uczestnikom zdarzenia (Reagowanie w sytuacji „gorącej agresji” – *Załącznik 2*).
3. Postępowanie wyjaśniające prowadzone jest przez wychowawców klas i/lub pedagoga szkolnego/specjalnego, i/lub koordynatora SOM.
4. Postępowanie wyjaśniające i uruchomienie procedury następuje w związku z: przemocą fizyczną (bicie, kopanie, popychanie, zamykanie w pomieszczeniach, niszczenie własności), naruszeniem godności osobistej (wulgaryzmy, przezywanie, wyśmiewanie, obrażanie, obgadywanie, plotkowanie, przemoc psychiczna w tym odtrącanie, izolowanie, wykluczanie z grupy, groźenie, szantażowanie, wymuszanie, cyberprzemoc).
5. Szczególną opieką wychowawcy klasy i pedagoga szkolnego/specjalnego lub koordynatora SOM otoczona zostaje ofiara krzywdzenia.
6. Procedura postępowania ma związek z wiekiem ucznia (czy ukończył 13 lat) i rodzajem czynu (czy czyn jest karalny). Z chwilą ukończenia trzynastego roku życia uczeń nabywa tzw. zdolność deliktową. Wyraża się ona w tym, że obowiązujące przepisy prawa przypisują mu zdolność działania z rozeznaniem w zakresie czynów niedozwolonych, a w następstwie — ponoszenie odpowiedzialności za szkodę spowodowaną danym czynem.
 - Jeżeli sprawca wyrządzonej krzywdy nie ukończył 13 lat należy:
 - a) porozmawiać ze sprawcą,
 - b) porozmawiać z ofiarą,

- c) porozmawiać z potencjalnymi świadkami,
 - d) o zdarzeniu/zdarzeniach, uzyskanych wyjaśnieniach i podjętych przez szkołę krokach poinformować rodziców uczniów, w możliwie najkrótszym czasie,
 - e) w porozumieniu z rodzicami ucznia krzywdzącego, wychowawca i pedagog szkolny/specjalny/koordynator SOM planują i przeprowadzają działania mające na celu zmianę sposobu zachowania ucznia na akceptowane społecznie; sprawca podlega ukaraniu zgodnie ze statutem placówki,
 - f) wdrożyć działania i monitorować sytuację,
 - g) jeżeli działania przynoszą pożądany skutek – zakończyć działania;
 - h) jeżeli działania nie przynoszą pożądanego skutku – złożyć wniosek do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka i rodziny, o ile występuje zagrożenie niewypełniania przez rodziców funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
- Jeśli uczeń, sprawca wyrządzonej krzywdy ukończył 13 lat i dopuścił się czynu karalnego, dyrektor placówki zgłasza sprawę na policję lub do sądu rodzinnego. Jeśli czyn nie był karalny obowiązuje procedura opisana powyżej.

3.2.3. Personel Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 5 w Brzeszczach – uczniowie

1. Krzywdzenie ucznia przez personel placówki lub inne osoby może przybrać formę negatywnych zachowań (ośmieszanie, dyskryminowanie, mobbing, nacisk psychiczny, nierówne traktowanie) lub przestępstwa popełnionego na jego szkodę.
2. Negatywne zachowanie personelu lub innej osoby wobec ucznia:
 - indywidualna rozmowa dyrektora z pracownikiem/inną osobą – podjęcie ustaleń zawierających działania eliminujące nieodpowiednie zachowania oraz konsekwencje wynikające z ich kontynuowania,
 - indywidualna rozmowa dyrektora, i/lub pedagoga szkolnego i/lub koordynatora SOM z dzieckiem i jego rodzicami/prawnymi opiekunami; poinformowanie o zaistniałej sytuacji, ustalenie planu pomocy dziecku, zapewnienie mu bezpieczeństwa,
 - monitoring sytuacji,

- w przypadku dalszych negatywnych zachowań pracownika, dyrektor placówki podejmuje wobec niego działania dyscyplinarne wynikające z Karty Nauczyciela lub Kodeksu Pracy.

3. Podejrzenie przestępstwa popełnionego na szkodę ucznia:

- dyrektor placówki składa zawiadomienie na policję lub do prokuratury (obowiązek wynikający z art. 304 k.p.k),
- równolegle obowiązuje procedura pkt 2 a-d, przy czym rozmowa ze sprawcą ma charakter fakultatywny.

3.3. Zasady dostępu uczniów do Internetu

W Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 5 w Brzeszczach obowiązują następujące zasady dotyczące dostępu uczniów do Internetu:

1. Placówka, zapewniając dzieciom dostęp do Internetu, jest zobowiązana podejmować działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju; w szczególności należy zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające.
2. Na terenie placówki dostęp dziecka do Internetu możliwy jest tylko pod nadzorem opiekuna.
3. Pracownik nadzorujący ma obowiązek kontrolować z jakich treści korzystają uczniowie.
4. W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem pracownika placówki, pracownik placówki ma obowiązek informowania dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu. Pracownik placówki czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez dzieci podczas lekcji.
5. Placówka zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych, dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu.
6. Osoba odpowiedzialna za Internet zapewnia na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu na terenie placówki zainstalowane i aktualizowane:
 - oprogramowanie filtrujące treści internetowe,
 - oprogramowanie monitorujące korzystanie przez dzieci z Internetu,
 - oprogramowanie antywirusowe,
 - oprogramowanie antyspamowe,
 - firewall.
7. Wymienione w powyższym punkcie oprogramowania są aktualizowane przez wyznaczonego pracownika placówki przynajmniej raz w miesiącu.

8. Wyznaczony pracownik placówki przynajmniej raz w miesiącu sprawdza, czy na komputerach z dostępem do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści.

3.4. Zasady i procedury postępowania nauczycieli i innych pracowników placówki w przypadku podejrzenia lub zaistnienia „cyberprzemocy”

Opis procedury reagowania Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 5 w Brzeszczach na ujawnienie cyberprzemocy:

Zapewnienie uczniom bezpieczeństwa w szkole jest jednym z najważniejszych zadań placówki oświatowej. Ujawnienie zjawiska cyberprzemocy wymaga podjęcia w szkole konkretnych działań interwencyjnych.

1. Ujawnienie przypadku cyberprzemocy:

Osobami, które mogą zgłosić o podejrzeniu lub zaistnieniu cyberprzemocy mogą być: poszkodowany uczeń (ofiara), jego rodzice (opiekunowie), inni uczniowie, świadkowie zdarzenia, nauczyciele.

2. Ustalenie okoliczności zdarzenia:

W placówce zgłaszanie wypadków cyberprzemocy odbywa się według następującej zasady:

- uczeń – ofiara lub świadek cyberprzemocy informuje wychowawcę klasy lub w wypadku jego nieobecności pedagoga szkolnego/specjalnego lub koordynatora SOM o wystąpieniu takiego zjawiska,
- jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel nie będący wychowawcą, powinien przekazać informację do wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga szkolnego/specjalnego lub koordynatora SOM,
- pedagog szkolny/specjalny wraz z wychowawcą klasy powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie,
- do obowiązków placówki należy ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków, przeprowadzenie rozmów z ofiarą, świadkami i sprawcami incydentu.
- nauczyciel zajęć komputerowych, podczas swoich zajęć, w miarę możliwości zabezpiecza dowody i ustala tożsamość sprawcy cyberprzemocy.

3. Zabezpieczenie dowodów

W placówce zabezpieczanie dowodów świadczących o cyberprzemocy odbywa się według następujących zasad:

- wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane,

- należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e- mail, numer telefonu komórkowego, itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści, czy profil.

4. Zidentyfikowanie sprawcy cyberprzemocy

W placówce identyfikowanie sprawcy cyberprzemocy odbywa się według następujących zasad:

- placówka podejmuje działania mające na celu identyfikację sprawcy cyberprzemocy,
- w przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się ustalić należy bezwzględnie skontaktować się z policją.

5. Działania wobec sprawcy cyberprzemocy

W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest wychowankiem Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 5 w Brzeszczach, pedagog szkolny powinien podjąć dalsze działania:

- przeprowadzenie rozmowy z uczniem – sprawcą o jego zachowaniu,
- celem rozmowy powinno być ustalenie okoliczności zdarzenia, wspólne zastanowienie się nad jego przyczynami i próbowanie rozwiązania sytuacji konfliktowej,
- sprawca powinien dostać zdecydowany komunikat o tym, że placówka nie akceptuje żadnych form przemocy,
- należy z uczniem omówić skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach regulaminowych, jakie zostaną wobec niego zastosowane,
- sprawca powinien zostać zobowiązany do usunięcia szkodliwych materiałów z sieci,
- ważne jest znalezienie sposobów zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy,
- jeżeli jest kilku sprawców, należy rozmawiać z każdym osobno; nie konfrontować sprawców z ofiarą.

Pedagog szkolny/specjalny zawiadamia również rodziców sprawcy i omawia z nimi zachowanie ucznia:

- rodzice sprawcy powinni być powiadomieni o zdarzeniu, zapoznani z dowodami i decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez placówkę środków dyscyplinarnych wobec ich dziecka,
- należy pozyskać rodziców do współpracy i ustalić jej zasady.

Do zadań placówki należy też objęcie sprawcy pomocą psychologiczno-pedagogiczną:

- praca z uczniem powinna zmierzać w kierunku pomocy w zrozumieniu zachowania, w zmianie postępowania i postawy ucznia; pomoc ta może być udzielona przez pedagoga szkolnego, pedagoga specjalnego i innego specjalisty zatrudnionego w placówce, w szczególnym przypadku może być konieczność skierowania ucznia na dalsze badania specjalistyczne i terapię, np. do poradni psychologiczno-pedagogicznej.

6. Środki dyscyplinarne wobec sprawcy cyberprzemocy

W placówce podejmuje się następujące środki dyscyplinarne wobec sprawcy:

- wobec sprawcy cyberprzemocy Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 5 w Brzeszczach stosuje standardowe kary jak wobec sprawców każdej przemocy, zawarte w statucie placówki,
- celem sankcji powinno być zatrzymanie przemocy, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi, wzbudzenie w sprawcy refleksji na temat swojego zachowania, pokazanie całej społeczności szkolnej, że cyberprzemoc nie będzie tolerowana.

7. Działania wobec ofiary cyberprzemocy

W placówce podejmuje się następujące działania wobec ofiary cyberprzemocy:

- ofiara cyberprzemocy otrzymuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną udzielaną przez pedagoga, wychowawcę oraz specjalistów, w miarę potrzeb,
- podczas rozmowy z uczniem, który jest ofiarą cyberprzemocy, należy zapewnić go o tym, że postąpił właściwie zgłaszając wydarzenie; powinno mu się powiedzieć, że rozumie się, w jak trudnej jest sytuacji i zapewnić go, że nikt nie ma prawa tak się wobec niego zachowywać; ważne jest stanowcze zapewnienie, że placówka nigdy nie będzie tolerowała aktów przemocy,
- dziecko-ofiara powinno otrzymać poradę, jak ma się zachowywać, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa: nie utrzymywać kontaktów ze sprawcą, nie kasować dowodów tj. e-maili, SMS-ów, MMS-ów, zdjęć, filmów; ważna jest zmiana danych kontaktowych np. na komunikatorze, zmiana adresu e-mail, a nawet w szczególnie trudnych sytuacjach numeru telefonu (oczywiście robią to rodzice),
- podczas rozmowy bardzo ważna jest obserwacja dziecka i zwrócenie uwagi na jego pozawerbalne zachowanie (zażenowanie, smutek, poczucie winy),
- bardzo ważne jest monitorowanie sytuacji ucznia w kierunku, czy nie są stosowane wobec niego żadne akty odwetu; rodzice dziecka muszą być poinformowani o zdarzeniu i muszą dostać wsparcie i poradę za strony placówki.

8. Ochrona świadków, którzy zgłaszają zdarzenie

Ważne jest, by w wyniku interwencji nie narażać świadka na groźby i zdarzenia ze strony sprawcy. Całe postępowanie powinno być prowadzone w sposób bardzo dyskretny i poufny.

9. Sporządzenie dokumentacji z zajścia

Pedagog szkolny/specjalny zobowiązany jest do wypełnienia Karty Interwencji (załącznik 3). Jeżeli rozmowa była np. w obecności innego nauczyciela powinien on również ją podpisać. Jeżeli zabezpieczono dowody, powinny być załączone do dokumentacji.

10. Powiadomienie sądu rodzinnego i policji

W przypadku, gdy rodzice odmawiają współpracy z placówką lub nie stawiają się na umówione spotkania, a uczeń - sprawca nie zaniechał dotychczasowego postępowania, konieczne jest zawiadomienie o sprawie sądu rodzinnego, w szczególności, kiedy pojawiają się informacje o innych przejawach demoralizacji ucznia. Podobnie postępuje się, gdy placówka wykorzysta wszystkie dostępne środki, a uczeń nie wykazuje poprawy zachowania.

W wypadku bardzo drastycznych aktów agresji z naruszeniem prawa dyrektor placówki zgłasza ten fakt policji, która prowadzi dalsze działania.

3.5. Zasady bezpiecznych relacji pracownicy Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 5 w Brzeszczach - dziecko

1. Zasady bezpiecznych relacji z dzieckiem określają zachowania i praktyki niedozwolone w pracy z dziećmi.
2. Kontakt fizyczny z dzieckiem jest zjawiskiem nieuchronnym szczególnie w klasach młodszych; to pomoc w czynnościach związanych ze spacerem, zajęciami sportowo-rekreacyjnymi, reagowanie na potrzeby emocjonalne szczególnie dziecka młodszego np. poprzez przytulenie się do dorosłego. Kontakty tego typu powinny mieć miejsce najlepiej w obecności osób trzecich, przestrzeniach otwartych, pomieszczeniach monitorowanych, co w razie wątpliwości może służyć ich obiektywizacji.
3. Stanowcze interwencje wychowawcze prowadzone w bezpośrednim kontakcie fizycznym są dopuszczalne w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia dotyczących:
 - konfliktów pomiędzy dziećmi (rozdzielenie zwaśnionych, przytrzymanie),
 - działań z zakresu pomocy przedmedycznej (działania ratunkowe związane z udzieleniem pierwszej pomocy),

- zagrożenia lub paniki spowodowanej czynnikami zewnętrznymi (pożar, intensywne zjawiska atmosferyczne, niebezpieczne zachowania osób trzecich itp.).
4. Niedopuszczalne są intencjonalne zachowania wzbudzające poczucie zagrożenia lub noszące znamiona:
- przemocy fizycznej (np. popychanie, uderzanie, wykręcanie rąk, duszenie, kopanie, szarpanie, „klapsy”),
 - erotyzowania relacji (flirt, dwuznaczny żart czy dwuznaczna rozmowa).
5. Komunikacja werbalna z dzieckiem pozbawiona wykraczających poza kulturowo przyjęte i akceptowane formy pozytywnych relacji, pozbawiona akcentów wrogich, arogancko-agresywnych, złośliwie-ironicznych, wulgarnych nie może:
- wzbudzać w dziecku poczucia zagrożenia (np. groźby),
 - poniżać, niszczyć poczucia wartości (np. wyzwiska, negatywistyczne ocenianie, reakcje nieadekwatne do sytuacji, wzbudzanie poczucia winy),
 - upokarzać (publiczne wyszydzenie, naigrywanie się, ośmieszanie),
 - naruszać granic (brak odpowiedniego dystansu, obcesowość).
6. Równe traktowanie polegające na obdarzaniu taką samą troską i uwagą wszystkie dzieci oznacza, że niedozwolone jest:
- wyłączne skupianie uwagi na wybranych dzieciach z jednoczesnym ignorowaniem potrzeb innych,
 - nieuzasadnione dawanie przywilejów tylko wybranym i pozbawianie ich pozostałych,
 - nierówne i niesprawiedliwe przydzielanie zadań – nieadekwatne do możliwości i wieku,
 - zwalnianie z wykonywania obowiązków - w nieuzasadnionych sytuacjach,
 - godzenie się, brak reakcji na nieformalną hierarchię grupową,
 - tolerowanie dominacji w grupie negatywnych jednostek, ustalania przez nie i wdrażania nieformalnych zasad,
 - przyzwolenie na wykorzystywanie młodszych i słabszych uczniów przez silniejszych.
7. Czynności higieniczno-pielęgnacyjne (w klasach młodszych, oraz wobec uczniów niepełnosprawnych) mają służyć przede wszystkim higienie osobistej i zdrowiu:

- niedozwolone są zachowania obcesowe naruszające prywatność i intymność,
 - aktywność pracownika powinna być poprzedzona zgodą ucznia, a jej zasadność powinna być uzależniona od stopnia samodzielności dziecka i wcześniej z nim omówiona.
8. Dyscyplinowanie dziecka jest narzędziem „informacji zwrotnej”, komunikujące dzieciom, że ich postawa w danej sytuacji nie jest właściwa, sprzeczna z oczekiwaniami i/lub nieefektywna; dyscyplina ma pobudzać do uczenia się, a nie powodować krzywdę dziecka; wiąże się ze stawianiem granic, kształtowaniem trwałego systemu wartości, adekwatnego poziomu samooceny oraz umiejętności podejmowania trafnych decyzji; niedopuszczalne są wszelkie formy dyscyplinowania mające na celu upokorzenie, poniżenie oparte na wykorzystywaniu przewagi:
- fizycznej (agresja, stosowanie kar fizycznych, środków przymusu bezpośredniego, krępowanie, izolowanie; uniemożliwianie realizacji podstawowych potrzeb fizjologicznych),
 - psychicznej (dominacja poprzez groźby, wzbudzanie poczucia winy, naruszanie poczucia własnej wartości, lekceważenie potrzeb psychicznych).

3.6. Zasady ochrony danych osobowych dziecka

W Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 5 w Brzeszczach obowiązują następujące zasady ochrony danych osobowych dziecka:

1. Dane osobowe dziecka podlegają ochronie na zasadach określonych w Ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych.
2. Personel placówki ma obowiązek zachowania w tajemnicy danych osobowych, które przetwarza, oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem.
3. Dane osobowe dziecka są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów.
4. Personel placówki jest uprawniony do przetwarzania danych osobowych dziecka i udostępniania tych danych w ramach zespołu interdyscyplinarnego, powołanego w trybie Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
5. Personel może wykorzystać informacje o dziecku w celach szkoleniowych lub edukacyjnych wyłącznie z zachowaniem anonimowości dziecka oraz w sposób uniemożliwiający identyfikację dziecka.
6. Personel nie udostępnia przedstawicielom mediów informacji o dziecku ani o jego opiece.
7. Personel, w wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, może skontaktować się z opiekunem dziecka i zapytać go o zgodę na podanie jego danych kontaktowych

przedstawicielom mediów. W przypadku wyrażenia zgody, pracownik placówki podaje przedstawicielowi mediów dane kontaktowe do opiekuna dziecka.

8. Personel nie kontaktuje przedstawicieli mediów z dziećmi.
9. Personel nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie dziecka lub jego opiekuna. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik placówki jest przeświadczony, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.
10. Personel placówki, w wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, może się wypowiedzieć w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie dziecka lub jego opiekuna – po wyrażeniu pisemnej zgody przez opiekuna dziecka.
11. W celu realizacji materiału medialnego można udostępnić mediom wybrane pomieszczenia placówki. Decyzję w sprawie udostępnienia pomieszczenia podejmuje dyrektor.
12. Dyrektor placówki, podejmując decyzję, o której mowa w punkcie poprzedzającym, poleca sekretariatowi placówki przygotować wybrane pomieszczenie w celu realizacji materiału medialnego w taki sposób, by uniemożliwić filmowanie przebywających na terenie placówki dzieci.

3.7. Zasady ochrony wizerunku dziecka

W Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 5 w Brzeszczach obowiązują następujące zasady ochrony wizerunku dziecka:

1. Placówka, uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.
2. Utrwalanie wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu) na terenie placówki wymaga pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego dziecka.
3. Zgoda rodziców/opiekunów prawnych na wykorzystanie wizerunku ich dziecka jest wiążąca, jeśli dzieci i rodzice/opiekunowie prawni zostali poinformowani o sposobie wykorzystania zdjęć/nagrań (np. na stronie internetowej placówki, portalu facebook lub youtube).
4. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodzica lub opiekuna prawnego na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.
5. Osoby utrwalające i przetwarzające wizerunek dziecka zobowiązane są do:
 - unikania podpisywania zdjęć/nagrań informacjami identyfikującymi dziecko z imienia i nazwiska (jeśli podpis jest konieczny używa się tylko imienia i ewentualnie pierwszej litery nazwiska),
 - nie ujawniania jakichkolwiek informacji wrażliwych o dziecku, dotyczących m.in. stanu zdrowia, sytuacji materialnej, sytuacji prawnej (np. w przypadku zbiorów indywidualnych organizowanych przez placówkę).

6. Wizerunek dziecka może być utrwalany pod warunkiem zachowania następujących zasad:
 - wszystkie dzieci znajdujące się na zdjęciu/nagranium muszą być ubrane, a sytuacja nie jest dla dziecka poniżająca, ośmieszająca ani nie ukazuje go w negatywnym kontekście,
 - zdjęcia/ nagrania koncentrują się na czynnościach wykonywanych przez dzieci i w miarę możliwości przedstawiają je w grupie, a nie pojedynczo,
 - nie podlegają publikacji zdjęcia/nagrania dzieci, nad którymi placówka nie sprawuje już opieki (absolwenci), jeśli one lub ich rodzice/opiekunowie prawni nie wyrazili zgody na wykorzystanie zdjęć po odejściu z placówki.
7. W sytuacjach, w których placówka rejestruje wizerunek dzieci do własnego użytku, konieczne jest:
 - informowanie dzieci i rodziców/opiekunów prawnych o tym, że dane wydarzenie będzie rejestrowane,
 - wyrażenie zgody w formie pisemnej przez rodziców/opiekunów prawnych na rejestrację wydarzenia,
8. W przypadku rejestracji wydarzenia przez podmiot zewnętrzny konieczne jest:
 - uzyskanie zgody dyrektora placówki,
 - zobowiązanie tego podmiotu do przestrzegania Standardów Ochrony Małoletnich (załącznik 4 b),
 - niedopuszczanie do sytuacji, w której osoba/firma rejestrująca będzie przebywała z dziećmi bez nadzoru pracownika placówki.
9. Placówka przechowuje materiały zawierające wizerunek dzieci w sposób zgodny z prawem i bezpieczny:
 - nośniki danych zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w folderze chronionym z dostępem ograniczonym do osób uprawnionych przez placówkę,
 - nośniki są przechowywane przez okres wymagany przepisami prawa o archiwizacji,
 - zabronione jest używanie przez pracowników osobistych urządzeń rejestrujących (tj. telefony komórkowe, aparaty fotograficzne, kamery) w celu rejestrowania wizerunków dzieci,
 - wizerunek dzieci może być utrwalany jedynie przy wykorzystaniu urządzeń rejestrujących należących do placówki lub podmiotu zewnętrznego, z którym została zawarta umowa na przetwarzanie wizerunku dzieci.

3.8. Zasady kontaktów z dzieckiem/rodzicem/opiekunem prawnym w godzinach pracy i poza nimi

1. Kontakt z dzieckiem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany.
2. Co do zasady kontakt z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych lub wychowawczych.
3. Kontakt poza godzinami pracy powinien mieć swoje uzasadnienie – wynikać z troski o ucznia, służyć przekazaniu informacji itp.
4. Niedopuszczalne jest utrzymywanie kontaktów z dzieckiem celem zaspokojenia przez dorosłego własnych potrzeb społecznych lub emocjonalnych, namawiania do zachowań niezgodnych z prawem, dających poczucie bycia faworyzowanym, wyróżnianym.
5. Spotkanie z uczniem poza godzinami pracy placówki wymaga poinformowania o tym fakcie dyrektora, jak również uzyskanie pisemnej zgody rodzica/opiekuna prawnego.
6. Właściwą formą komunikacji z dziećmi i ich rodzicami/opiekunami prawnymi poza godzinami pracy są kanały służbowe (np. mobi-dziennik, telefon służbowy).
7. Kontakt telefoniczny i SMS-owy z rodzicem/opiekunem prawnym stosuje się tylko w uzasadnionych i pilnych sytuacjach, na zasadach ogólnie przyjętych społecznie (z wyłączeniem weekendów, dni wolnych od pracy, a także po godzinie 16:00 i przed 7:30 rano).
8. Kontaktowanie się z nauczycielem poprzez jego prywatny numer telefonu odbywa się wyłącznie za zgodą nauczyciela i na zasadach przez niego określonych. Kontakty te nie mają charakteru korespondencji służbowej.

3.9. Monitoring stosowania Standardów Ochrony Małoletnich

W Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 5 w Brzeszczach obowiązują następujące zasady dotyczące dostępu monitoringu stosowania Standardów Ochrony Małoletnich:

1. Dyrektor placówki wyznacza koordynatora SOM, jako osobę odpowiedzialną za funkcjonowanie tych standardów w placówce.
2. Osoba, o której mowa w punkcie poprzedzającym, jest odpowiedzialna za monitorowanie realizacji SOM, za reagowanie na sygnały naruszenia SOM oraz za proponowanie zmian w tym dokumencie.
3. Osoba, o której mowa w pkt. 1, przeprowadza raz w roku badania sondażowe wśród nauczycieli (*załącznik 8*) i uczniów (*załącznik 8 a*) monitorujące między innymi poziom realizacji SOM.

4. Osoba, o której mowa w pkt. 1, dokonuje opracowania badań sondażowych i sporządza na tej podstawie raport, który następnie prezentuje podczas spotkania Rady Pedagogicznej.
5. Raport może być podstawą do wprowadzenia zmian w SOM obowiązujących w placówce.

3.10. Przepisy końcowe

1. SOM wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje przez udostępnienie dokumentu personelowi i rodzicom poprzez przesłanie jego tekstu drogą elektroniczną oraz przez umieszczenie na stronie internetowej, a wersji papierowej w gabinetach wicedyrektorów placówki.
3. Członkowie personelu potwierdzają zapoznanie się z treścią dokumentu własnoręcznym podpisem, rodzice poprzez udokumentowane elektronicznie odczytanie wiadomości skierowanej do niego i dziecka.

Rozdział 4

Działania podejmowane przez ZSP nr 5 w Brzeszczach w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia ucznia w formie przemocy domowej

Każdy pracownik jest zobowiązany w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia dziecka podjąć działania:

- w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia – zawiadomić pogotowie ratunkowe i policję,
- w przypadku zauważenia niepokojących symptomów, zgłosić to wychowawcy, w sytuacji jego nieobecności pedagogowi szkolnemu/specjalnemu lub koordynatorowi SOM lub wicedyrektorowi lub dyrektorowi.

4.1. Podział obowiązków w zakresie wdrażania „Standardów ochrony małoletnich” – uczniów w ZSP nr 5 w Brzeszczach

Podmiot	Zadanie/obowiązek	Termin
Dyrektor placówki	1. Zatwierdzenie „Standardów ochrony małoletnich” i wdrożenie ich w życie zarządzeniem.	05.02.2024 r.
	2. Opublikowanie dokumentu na stronie placówki. Udostępnienie pełnej wersji papierowej w gabinetach wicedyrektorów.	07.02.2024 r.
	3. Wyznaczenie koordynatora wdrażania do praktyki szkolnej zasad określonych w dokumencie.	06.02.2024 r.
	4. Przydział pedagogowi szkolnemu zadań związanych z postępowaniem w przypadku krzywdzenia uczniów i przewodniczenia SZIK.	bezpośrednio po otrzymaniu informacji
	5. Powoływanie SZIK do rozpoznania sprawy krzywdzenia małoletniego – oddzielnie dla każdego przypadku.	bezpośrednio po otrzymaniu informacji

Dyrektor placówki	6. Przeprowadzenie szkolenia wstępnego dla personelu: omówienie treści dokumentu, zasad organizacyjnych wspierania i ochrony małoletnich, standardów obowiązujących w szkole w zakresie ochrony małoletnich, postępowania w sytuacji krzywdzenia. Zapoznanie z dokumentem i procedurami na Radzie Pedagogicznej.	06.02.2024 r.
	7. Podejmowanie interwencji prawnej.	na bieżąco
	8. Przypomnienie/zapoznanie personelu naszej placówki z zasadami bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych i Polityką bezpieczeństwa.	06.02.2024 r.
	10. Przedstawienie rodzicom uczniów ZSP nr 5 w Brzeszczach treści dokumentu SOM.	07.02.2024 r.
	11. Zapewnianie środków finansowych na doskonalenie pracowników placówki.	w miarę potrzeb
	12. Powoływanie zespołu ewaluacyjnego.	cyklicznie, terminowo
Pracownicy sekretariatu	1. Przekazywanie zawiadomień o podejrzenie krzywdzenia lub krzywdzenie, które wpłynęły do sekretariatu (telefon, maile, ustnie) pedagogowi szkolnemu/specjalnemu/koordynatorowi ds. wdrażania standardów ochrony ucznia.	na bieżąco
	2. Dostarczenie każdemu pracownikowi nowo zatrudnianemu do zapoznania się dokumentu Standardy Ochrony Małoletnich.	przed nawiązaniem stosunku pracy
	3. Gromadzenie w dokumentacji pracowniczej, oprócz innych dokumentów wymaganych prawem, oświadczenia z KRK, Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli, zaświadczenia z Rejestru Przystępców na Tle Seksualnym; a w przypadku obywateli innych krajów: wymagane oświadczenia lub zaświadczenia.	przed nawiązaniem stosunku pracy

Pedagog szkolny/specjalny	1. Prowadzenie szkoleń w ramach Wewnątrzszkolnego Doskonalenia Nauczycieli o zjawisku przemocy, skutkach, symptomach, rozpoznawaniu jej stosowania.	wg potrzeb
	2. Wspieranie wychowawców klas w rozpoznawaniu krzywdzenia małoletniego.	na bieżąco
	3. W czasie indywidualnych konsultacji, wyjaśnianie uczniom i rodzicom zasad ochrony małoletnich obowiązujących w szkole.	na bieżąco
	4. Realizowanie programów wychowawczo-profilaktycznych związanych z przemocą.	zgodnie z planem pracy
Koordynator SOM	1. Kontroluje jakość dostępnych dokumentów: na stronie internetowej placówki, w gabinetach wicedyrektorów, na gazetkach szkolnych.	na bieżąco
	2. W przypadkach wątpliwości udziela wyjaśnień nauczycielom, rodzicom i uczniom.	na bieżąco
	3. Nadzoruje prawidłowość sporządzania dokumentacji.	na bieżąco
Wychowawca klasy	1. Zapoznaje się i przestrzega postanowień „Standardów Ochrony Małoletnich”.	na bieżąco
	2. Szczegółowo zapoznaje wychowanków z treścią dokumentu (we współpracy z członkami zespołu ds. wdrażania SOM)	na wstępie
	3. W przypadkach podejrzenia krzywdzenia ucznia podejmuje działania określone w poszczególnych procedurach postępowania, współdziała z pedagogiem szkolnym/specjalnym/ koordynatorem SOM.	na bieżąco
	4. Zapoznaje z dokumentem rodziców uczniów rozpoczynających edukację w placówce w najbardziej dostępnej dla nich formie.	na pierwszym spotkaniu z rodzicami lub opiekunami prawnymi

4.2. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o podejrzeniu krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich w ZSP nr 5 w Brzeszczach

Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o podejrzeniu krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 5 w Brzeszczach, to:

1. Wychowawcy klas od 1-8 oraz wychowawcy grup przedszkolnych.

2. Pedagodzy szkolni:

- p. K. Październik – Łukowicz, klasy 6-8,
- p. E. Czopek, klasy 1-5.

3. Pedagodzy specjalni:

- p. K. Janica – szkoła,
- p. A. Filapek - przedszkole „Żyrafa”,
- p. M. Adamowicz – przedszkole „Słoneczko”.

4. Koordynatorzy SOM:

- p. M. Krawczyk – klasy 4 – 8,
- p. K. Kraj – klasy 1 – 3,
- p. D. Chwiędacz – przedszkola „Żyrafa” i „Słoneczko”.

4.3. Zadania i obowiązki personelu ZSP nr 5 w Brzeszczach w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia ucznia w formie przemocy domowej

4.3.1. Zadania i obowiązki Dyrektora placówki

W przypadku podejrzenia przemocy wobec dziecka Dyrektor placówki:

1. W porozumieniu z pedagogiem szkolnym i koordynatorem SOM występuje do sądu rodzinnego i prokuratury, ośrodka pomocy społecznej z zawiadomieniem o zagrożeniu dziecka krzywdzeniem.
2. Podpisuje wszystkie pisma wychodzące na zewnątrz w sprawach krzywdzenia uczniów.
3. Powołuje SZIK do diagnozy i oceny ryzyka zagrożenia przemocą domową – odrębne dla każdej sprawy.
4. Organizuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla osoby doznającej przemocy.
5. Określa zasady prowadzenie dokumentacji i jej archiwizowania.
6. Wydaje upoważnienia do dostępu do danych osobowych osobom biorącym udział w rozpoznawaniu przemocy domowej.
7. Monitoruje pracę SZIK.
8. Współpracuje z instytucjami zewnętrznymi działającymi na rzecz wspierania i pomocy ofiarom przemocy domowej.
9. Zapewnia bezpieczeństwo i ochronę prawną pracownikom wszczynającym procedurę „Niebieskie Karty”, doznającym krzywdy ze strony sprawców przemocy domowej, ich oskarżania, gróźb i przemocy.
10. Zapewnia pomoc nauczycielom w realizacji ich zadań i ich doskonaleniu zawodowym, ułatwiając im np. możliwość konsultacji trudnych przypadków ze specjalistami, wspiera, organizuje szkolenia w zakresie reagowania na przemoc w rodzinie wobec dziecka.
11. Inicjuje nowelizację procedury „Niebieskie Karty”.

4.3.2. Zadania i obowiązki pedagoga szkolnego/specjalnego

W sytuacji podejrzenia przemocy wobec dziecka pedagog szkolny/specjalny:

1. Udziela bezpośredniej pomocy dziecku jeśli zagrożone jest jego zdrowie lub życie (np. w sytuacji obrażeń na ciele) – pod nieobecność pielęgniarki szkolnej organizuje pomoc medyczną wzywając karetkę pogotowia lub jeśli stan zdrowia ucznia nie kwalifikuje się do wezwania karetki, wysyła wniosek do sądu rejonowego Wydział rodzinny i d.s. nieletnich z prośbą o wydanie zgody na poddanie dziecka badaniu

lekarzkiemu bez wiedzy i zgody rodziców i ewentualnie (także jeśli uzyskanie zgody nie jest możliwe natychmiast) – odprowadza dziecko do lekarza pediatry, prosząc o dokonanie opisu stanu dziecka (zaświadczenie może być dowodem w sprawie o krzywdzenie).

2. Zbiera informacje o dziecku w celu wstępnego zdiagnozowania jego sytuacji, w szczególności o tzw. czynnikach ryzyka, ponadto dane świadczące o przemocy lub wykluczające ją, kto jest sprawcą krzywdzenia i w jakiej relacji pozostaje z dzieckiem, jak często i od jak dawna dziecko jest krzywdzone, informacje o zachowaniach pozostałych członków rodziny wobec dziecka, relacjach jakie ma dziecko z osobą rodzica niekrzywdzącego, o osobach wspierających je, informacje o innych czynnikach towarzyszących przemocy – np. uzależnieniu od alkoholu rodziców). Dane te pozyskuje od:
 9. innych pracowników placówki,
 10. samego dziecka,
 11. rodziców dziecka.
3. Decyduje o zasadności powołania SZIK-u i wypełnia *załącznik 3 a*. Informuje dyrektora/wicedyrektora.
4. Przewodniczy SZIK. W razie, gdy sprawa dotyczy dziecka z orzeczeniem o kształceniu specjalnym, przewodniczącym SZIK zostaje pedagog specjalny.
5. Wszczyna procedurę „Niebieskie Karty”.
6. Przeprowadza we współpracy z wychowawcą oraz innymi osobami zaangażowanymi w pomoc dziecku, ocenę zagrożenia dziecka przemocą.
7. Organizuje pomoc materialną uczniom zagrożonym zaniedbaniem.
8. Współpracuje z dyrektorem w podejmowaniu interwencji:
 12. informuje dyrektora placówki o każdym przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie,
 13. gromadzi i przetrzymuje wszelką dokumentację do czasu zakończenia postępowania, następnie przekazuje ją wicedyrektorowi.
9. W przypadku powołania do grupy diagnostyczno-pomocowej przez SZIK obowiązkowo uczestniczy w jej pracach.
10. Monitoruje sytuację dziecka poprzez kontakt z wychowawcą, nauczycielami, także pracownikami niepedagogicznymi – dbając jednocześnie o zapewnienie poufności i niewłączanie osób nie związanych z działaniami nad konkretnym przypadkiem.
11. Współpracuje ze specjalistami – z poradni specjalistycznych, do których kierowany jest uczeń lub jego rodzice.
12. Informuje rodziców o podjętych działaniach na rzecz dziecka, w tym m.in. kontakcie z zespołem interdyscyplinarnym i podjętych przez ten zespół decyzjach oraz zaleceniach/propozycjach działań dla rodzica.
13. Konsultuje prowadzone sprawy ze specjalistami w poradniach specjalistycznych.

14. Prowadzi dokumentację dot. udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej (dziennik oraz dokumentację badań i czynności uzupełniających dot. każdego ucznia objętego pomocą psychologiczno-pedagogiczną).

4.3.3. Zadania i obowiązki wychowawcy klasy

W sytuacji, gdy wychowawca podejrzewa, że dziecko jest krzywdzone:

1. Udziela bezpośredniej pomocy dziecku jeśli zagrożone jest jego zdrowie lub życie (np. w sytuacji obrażeń na ciele – pod nieobecność pielęgniarki szkolnej organizuje pomoc medyczną wzywając karetkę pogotowia lub jeśli stan zdrowia dziecka nie kwalifikuje się do jej wezwania, wysyła wniosek do sądu rejonowego wydział rodzinny i nieletnich z prośbą o wydanie zgody na poddanie dziecka badaniu lekarskiemu bez wiedzy i zgody rodziców i ewentualnie (także jeśli uzyskanie zgody nie jest możliwe natychmiast) – odprowadza dziecko do lekarza pediatry prosząc o dokonanie opisu stanu dziecka (zaświadczenie może być dowodem w sprawie o krzywdzenie).
2. Kontaktuje się z pedagogiem przekazując mu informacje o swoich obserwacjach.
3. Wypełnia Kartę Interwencji – *Załącznik 3*.
4. Swoje spostrzeżenia zapisuje i włącza do indywidualnej dokumentacji ucznia.
5. Współpracuje z pedagogiem ustalając plan pomocy dziecku.
6. Systematycznie monitoruje sytuację dziecka obserwując ewentualne zmiany jego zachowania, zamieszczając opisy w indywidualnej dokumentacji ucznia.
7. Udziela dziecku wsparcia na wszystkich etapach pomocy.

4.3.4. Zadania i obowiązki pielęgniarki szkolnej

W sytuacji, gdy pielęgniarka szkolna podejrzewa, że dziecko jest krzywdzone:

1. Udziela bezpośredniej pomocy dziecku, jeśli zagrożone jest jego zdrowie lub życie oraz organizuje pomoc medyczną.
2. Jeśli zauważy na ciele dziecka siniaki, wybroczyny lub inne objawy przemocy fizycznej, opisuje je w karcie zdrowia dziecka (w dokumentacji badań i czynności uzupełniających): rozmiar, rozmieszczenie, kolor, wielkość, itp. Nie wpisuje swoich wniosków z badania dziecka. Tak sporządzony opis jest dowodem w sądzie. Oryginał dokumentacji dziecka jest udostępniany jedynie na wniosek sądu.
3. Wpisuje w karcie nazwisko osoby, która przyprowadziła dziecko wówczas, gdy dziecko z obrażeniami zostało zgłoszone przez innego pracownika placówki.
4. Kontaktuje się z pedagogiem szkolnym/specjalnym i wychowawcą ucznia zgłaszając informacje o swoich podejrzeniach i obserwacjach.

5. Może kontaktować się z rodzicami dziecka w przypadku stwierdzenia zaniedbań zdrowotnych i higienicznych (m.in. wszawicy, próchnicy). Jeśli rodzice nie są zainteresowani współpracą na rzecz poprawy sytuacji dziecka, sporządza notatkę służbową z opisem stanu dziecka i podjętych przez siebie działań oraz reakcji rodziców. Notatkę przekazuje pedagogowi szkolnemu.

4.3.5. Zadania i obowiązki nauczycieli

W sytuacji, gdy nauczyciele podejrzewają, że dziecko jest krzywdzone:

1. Kontaktują się z jego wychowawcą, w razie jego nieobecności z pedagogiem szkolnym/specjalnym lub koordynatorem SOM, przekazując im informacje o swoich podejrzeniach i obserwacjach oraz dołączają Kartę Interwencji – *Załącznik 3*.
2. Prowadzą wnikliwe obserwacje dziecka na zajęciach, przerwach, zajęciach pozalekcyjnych.
3. Uczestniczą w posiedzeniach SZIK.
4. Udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej w bieżącej pracy z dzieckiem.

4.3.6. Zadania i obowiązki pracowników obsługi i administracji

W sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka pracownicy obsługi lub administracji:

1. Kontaktują się z jego wychowawcą, w przypadku jego nieobecności z pedagogiem szkolnym/specjalnym lub koordynatorem SOM lub dyrektorem/wicedyrektorem, przekazując im informacje o swoich podejrzeniach i obserwacjach.
2. W sytuacjach zagrożenia dziecka chronią go przed kontaktem z osobą stosującą przemoc.
3. Zwracają szczególną uwagę na stan trzeźwości, stopień pobudzenia osób odbierających ucznia z placówki. Sprawdzają aktualność upoważnienia do odbioru dziecka. Są czujni i wspomagają kadrę pedagogiczną przed odbiorem przez osobę podejrzaną o krzywdzenie ucznia.

4.3.7. Zadania i obowiązki koordynatora standardów ochrony małoletnich

Koordinator Standardów Ochrony Małoletnich:

1. Jest koordynatorem pomocy dziecku oraz jego rodzinie.

2. Pozostaje w ciągłym kontakcie z wychowawcą, pedagogiem i dyrektorem w sprawach dotyczących dziecka.
3. Pomaga pracownikom placówki we właściwym postępowaniu względem ofiary przemocy.
4. Współpracuje ze specjalistami pomagającymi dziecku i jego rodzinie.
5. Bierze udział w pracach SZIK opracowującego strategię działań względem całej rodziny, a w szczególności względem ofiary i sprawcy przemocy.
6. Dbą o to, by na terenie placówki znajdowały się powszechnie dostępne informacje o organizacjach i instytucjach pomagających ofiarom przemocy (adresy, telefony itp.).
7. Nadzoruje prawidłowość sporządzania dokumentacji stosowania Standardów Ochrony Małoletnich.

Rozdział 5

Dokumentowanie zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia uczniów i archiwizowanie wytworzonej dokumentacji

5.1. Zasady dotyczące dokumentowania podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia

W przypadku podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia, należy:

1. Dla każdego zdarzenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich zakładana jest imiennateczka z nazwiskiem małoletniego.
2. Dokumentację prowadzi pedagog szkolny/specjalny.
3. Do czasu zakończenia sprawy teczka pozostaje w gabinecie pedagoga i jest należycie chroniona przed dostępem osób nieuprawnionych.
4. Po zakończeniu sprawy teczka trafia do gabinetu wicedyrektora.

W teczce umieszcza się jako załączniki m.in.:

1. Karta Interwencji (*załącznik 3*).
2. Zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia lub zgłoszenie krzywdzenia ucznia (*załącznik 3 a*) w przypadku powołania SZIK-u.
3. Notatki z rozmów z małoletnim i osobą jemu najbliższą lub niekrzywdzącym rodzicem/opiekunem.
4. Protokół z posiedzenia SZIK-u powołanego przez dyrektora (*załącznik 5*), w razie jego powołania.
5. Kopię „Niebieskiej Karty – A” (*załącznik 7*), założonej przez personel szkoły w przypadku, gdy zostanie wszczęta procedura „Niebieskie Karty”.
6. Notatka z rozmów z osobą krzywdzącą – o ile taka będzie przeprowadzana.
7. Korespondencję pomiędzy np. Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Sądem Rodzinnym, Ośrodkiem Pomocy Społecznej i innymi.
8. Informacje personelu o funkcjonowaniu dziecka krzywdzonego.

5.2. Zasady przeglądu i aktualizacji dokumentu „Standardy ochrony małoletnich”

1. Kadra kierownicza dokonuje oceny stopnia znajomości i poprawności stosowania „Standardów ochrony małoletnich” na bieżąco, w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego.
2. W przypadku zmian prawa, wymagającego ich wdrożenia w dokumencie nowelizacje są wprowadzane na tych samych zasadach, które obowiązywały przy wdrożeniu dokumentu do obrotu prawnego w placówce.
3. W celu oceny funkcjonalności i przydatności dokumentu w placówce prowadzone są ewaluacje.
4. Ewaluację przeprowadza powołany przez dyrektora zespół ewaluacyjny, który dokonuje analizy dokumentu na podstawie sondażu z użyciem ankiety anonimowej lub informacji uzyskanych od nauczycieli.
5. Raport z ewaluacji wraz z wnioskami i rekomendacjami zespołu ewaluacyjnego przedstawiany jest Radzie Pedagogicznej.

Spis załączników:

<i>Załącznik 1:</i> Rodzaje krzywdy jakiej może doznawać dziecko, a także jego objawy fizyczne, somatyczne i specyficzne zachowania świadczące o istnieniu ryzyka doznawania takiej krzywdy.....	41
<i>Załącznik 2:</i> Zasady interwencji nauczycieli w sytuacjach „gorącej agresji”.....	47
<i>Załącznik 3:</i> Karta interwencyjna.....	48
<i>Załącznik 3 a:</i> Karta zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia ucznia.....	49
<i>Załącznik 4:</i> Oświadczenie o zachowaniu poufności informacji powziętych w procesie postępowania w sprawie krzywdzenia ucznia oraz przetwarzanych danych osobowych.....	50
<i>Załącznik 4 a:</i> Oświadczenie o niekaralności i zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad ochrony małoletnich.....	51
<i>Załącznik 4 b:</i> Oświadczenie o znajomości i przestrzeganiu zasad zawartych w Standardach Ochrony Małoletnich w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 5 w Brzeszczach.....	52
<i>Załącznik 5:</i> Protokół ze spotkania Szkolnego Zespołu Interwencji Kryzysowej.....	53
<i>Załącznik 6:</i> Kwestionariusz diagnostyczny do oszacowania zaniedbania.....	55
<i>Załącznik 7:</i> „Niebieska Karta”.....	56
<i>Załącznik 8:</i> Sondaż wśród nauczycieli na temat funkcjonowania Standardów Ochrony Małoletnich w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 5 w Brzeszczach.....	63
<i>Załącznik 8 a:</i> Sondaż wśród uczniów na temat funkcjonowania Standardów Ochrony Małoletnich w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 5 w Brzeszczach.....	65

RODZAJE KRZYWDY JAKIEJ MOŻE DOZNAWAĆ DZIECKO, A TAKŻE JEGO OBJAWY FIZYCZNE, SOMATYCZNE I SPECYFICZNE ZACHOWANIA ŚWIADCZĄCE O ISTNIENIU RYZYKA DOZNAWANIA TAKIEJ KRZYWDY

Można wyróżnić 4 główne kategorie złego traktowania dzieci:

1. Krzywdzenie fizyczne.
2. Krzywdzenie emocjonalne.
3. Wykorzystywanie seksualne.
4. Zaniedbywanie.

1. Krzywdzenie fizyczne

Jest to celowe używanie wobec dziecka siły fizycznej, które powoduje lub z dużym prawdopodobieństwem może spowodować uszczerbek na zdrowiu, zagrażać życiu, rozwojowi i godności dziecka. Działania te mogą obejmować: uderzanie, bicie, kopanie, potrząsanie, gryzienie, duszenie ale i również niszczenie z premedytacją rzeczy należących do ofiary. Bierna przemoc fizyczna może przejawiać się w postaci różnego rodzaju zakazów, np.: mówienia w określonym czasie, chodzenia, załatwiania potrzeb fizjologicznych itp.

2. Krzywdzenie emocjonalne

Mamy tu do czynienia z takim wzorcem zachowania, który poważnie zakłóca poznawczy, emocjonalny, psychiczny lub społeczny rozwój dziecka i wywołujący u niego poczucie, że jest nic nie wart, zły, niekochany, niechciany, zagrożony.

Emocjonalne krzywdzenie nie wiąże się z bezpośrednim kontaktem cielesnym i może przybierać różne formy:

- ignorowania,
- odtrącania,
- izolowania (konsekwentne uniemożliwianie dziecku normalnych interakcji społecznych z rówieśnikami, członkami rodziny, innymi dorosłymi,
- wykorzystywania lub demoralizowania (zmuszanie do niewłaściwych lub niezgodnych z prawem zachowań, uczenie i popieranie ich),
- słownej agresji (obrażanie, zawstydzanie, ośmieszanie, niedocenianie),

- terroryzowania (tworzenie klimatu strachu, wprowadzanie sztywnych lub nierealnych oczekiwań z groźbą kary za ich niespełnienie).

3. Wykorzystywanie seksualne

Za dziecko seksualnie wykorzystywane można uznać „każdą jednostkę w wieku bezwzględnej ochrony, jeśli osoba dojrzała seksualnie, czy to przez świadome działanie, czy też przez zaniechywanie swoich społecznych obowiązków, lub obowiązków wynikających ze specyficznej odpowiedzialności za dziecko, dopuszcza do zaangażowania go w jakąkolwiek aktywność natury seksualnej, której intencją jest zaspokojenie osoby dorosłej”.

4. Zaniechywanie

Zaniechywanie to nie zapewnienie dziecku odpowiednich warunków w sferze zdrowia, edukacji, rozwoju emocjonalnego, odżywiania, schronienia i bezpiecznych warunków życia, w ramach racjonalnych i dostępnych rodzicom lub opiekunom środków, co może skutkować wysokim prawdopodobieństwem spowodowania szkody dla zdrowia dziecka, jego rozwoju fizycznego, psychicznego, duchowego, moralnego lub społecznego.

Występujące u dziecka fizyczne i somatyczne objawy krzywdzenia:

Charakterystyczne cechy obrażeń fizycznych specyficznych dla maltretowania:

- lokalizacja obrażeń nie tam, gdzie ich przyczyną mogą być przypadkowe urazy związane z normalną aktywnością i witalnością dziecka, a więc na czole, kolanach, czy przedramionach, ale tam, gdzie dziecku trudno byłoby je spowodować, nawet przy najbardziej ruchliwym trybie życia np. uszy, oczy, usta, szyja, ramiona, klatka piersiowa, plecy, pośladki,
- obrażenia powtarzają się i są niewyjaśnione,
- powstają w różnym czasie ale mają podobny charakter,
- pojawiają się z pewną regularnością np. po weekendach i nieobecnościach dziecka w szkole, w okolicach wypłaty pensji,
- są nieleczone, stare i nowe, różne co do „wieku”.

Obrażenia specyficzne dla doznania przemocy fizycznej:

- siniaki na częściach miękkich, w tym ślady szczypania (policzki, brzuch, pośladki, ramiona, przedramię, łydki, uda),
- siniaki w kształcie dłoni na policzkach i pośladkach,
- siniaki po obu stronach ust lub policzków powstające wskutek silnego ucisku,

- siniaki po obu stronach małżowiny usznej lub naderwania i zniekształcenia małżowin,
- siniaki i urazy geometryczne - o wyraźnym zarysie, wyraźnie zaznaczonych kształtach przedmiotów które zostały użyte do bicia (paska, klamry, kabla, kija, patelni itp.),
- siniaki na ramionach, łopatkach lub tułowiu (rezultat silnego uścisku lub potrząsania dzieckiem),
- łukowate ślady wbijania paznokci,
- długie i głębokie zadrapania, cięcia (np. ostrzem brzytwy, nożem itp.),
- tzw. podbite oczy,
- ślady duszenia lub krępowania czy wiązania (na szyi, nadgarstkach, w kostkach),
- uszkodzenia podniebienia i dziąseł - jako rezultat karmienia na siłę;
- częste występowanie różnych oparzeń i śladów przypaleń, ślady oparzeń różne co do „wieku”,
- oparzenia nietypowych (dla przypadkowych oparzeń) części ciała: tułowia, twarzy, pośladków, grzbietu dłoni itp.,
- okrągłe ślady poparzenia papierosem;
- głębokie poparzenia o regularnych kształtach (żelazko, lokówka, itp.);
- ślady ugryzień posiadające wyraźny zarys zębów człowieka dorosłego;
- łysienie lub tzw. łyse plamy - mogą być pourazowe, gdy rodzice ciągną dziecko za włosy, lub być wynikiem silnego stresu emocjonalnego,
- wybite zęby, złamane żebra.

Symptomy i obrażenia specyficzne mogące wskazywać na wykorzystywanie seksualne:

- infekcje dróg moczowo – płciowych bez podłoża organicznego,
- bóle głowy i brzucha,
- nudności, wymioty,
- problemy z oddawaniem moczu i kału,
- siniaki na klatce piersiowej, pośladkach, podbrzuszu, udach,
- infekcje jamy ustnej.

Oczywiście część z tych symptomów i obrażeń nie jest możliwa do zaobserwowania przez nauczyciela, pedagoga czy innego pracownika placówki. Może jednak wnioskować o nich obserwując częste prośby dziecka o możliwość skorzystania z WC, jego trudności w chodzeniu, siadaniu czy wykonywaniu pewnych ćwiczeń gimnastycznych.

Symptomy fizyczne zaniedbywania dziecka w rodzinie:

- bardzo niska higiena osobista - dziecko jest zawsze brudne, cuchnące, ma stale brudne paznokcie i ubranie itp.,
- brudne, stale noszone, niereperowane ubranie, nieodpowiednie do pogody i rozmiarów ciała dziecka ubranie,
- ślady licznych ukąszeń (pchły, pluskwy),
- świerzb,
- dziecko jest stale głodne,
- szybko przybiera na wadze, poprawia się jego ogólna kondycja podczas krótkich pobytów poza domem rodzinnym, a jego wygląd marnieje po powrocie,
- zbyt niska wobec wieku waga i wzrost lub wręcz wychudzenie, wymizerowanie,
- chroniczne choroby,
- choroby nieleczone, urazy,
- ropne zapalenia skóry,
- próchnica zębów, zły stan higieny jamy ustnej,
- oznaki odmrożeń,
- ciągłe zmęczenie, apatia.

Behawioralne symptomy krzywdzenia fizycznego:

- poszukiwanie przez dziecko stałej uwagi nauczyciela, ciągłe zwracanie na siebie uwagi,
- tzw. ciągłe czepianie się, „lepienie się” do dorosłych,
- tzw. „zimne wyczekiwanie” polegające na tym, iż dziecko stale obserwuje dorosłych, aby modyfikować swoje zachowanie, w celu uniknięcia ewentualnej przemocy,
- ciągły tzw. „niemądry” uśmiech, stosowany przez dzieci, by wydać się bardziej przyjaznymi,
- postawa nadmiernie narzekająca,
- postawy ekstremalne : wrogość, agresja, napady złości - nadmierna uległość, wycofywanie się,
- zbyt pośpieszne przeproszanie,

- nie reagowanie płaczem na ból,
- brak reakcji na płacz innych,
- wyraźny brak radości życia,
- opory przed rozbieraniem się np. na lekcjach wychowania fizycznego lub do badania lekarskiego,
- lęk przed powrotem do domu, wyrażanie niechęci do powrotu,
- wyrażanie lęku przed rodzicami,
- noszenie ubrań zakrywających kończyny górne i dolne nawet w upalne dni,
- gwałtowne uniki (kulenie się), w odpowiedzi na próbę dotknięcia czy pogłaskania.

Behawioralne symptomy wykorzystywania seksualnego :

- zbytnia erotyzacja dziecka, znajomość zachowań o seksualnym charakterze,
- zachowania seksualne nietypowe dla wieku (duża częstotliwość takich zachowań, ich kompulsywność, dokładne odwzorowywanie),
- prowokacyjne zachowania seksualne w stosunku do dorosłych jak i do rówieśników (np. dotykanie genitaliów i zachęcanie do masturbacji, u starszych dzieci promiskuityzm);
- używanie nowych, niespotykanych dotąd nazw, organów i czynności płciowych, obsceniczne wyrazy i zwroty,
- nadmierna, kompulsywna masturbacja powodującej czasami nawet urazy fizyczne,
- agresywne (przemocowe) zachowania seksualne wobec rówieśników, symulowanie w zabawach stosunków seksualnych, odgrywanie przemocy seksualnej na lalkach i zabawkach,
- wypowiedzi, teksty pisane, rysunki o kontekście seksualnym,
- wagarowanie, „porzucanie” szkoły,
- wycofanie się z kontaktów społecznych, złe relacje z rówieśnikami,
- generalny brak zaufania - dziecko nie ufa nikomu,
- postawa obojętności wobec wszystkiego, uciekanie od rzeczywistości,
- głębokie stany depresyjne, postawa stałego wycofania się,
- zachowania regresywne, nieodpowiednie do wieku,
- częste napady złości i złego humoru lub trudne do wytłumaczenia zmiany zachowań,

- przerwanie aktywności, które dotychczas sprawiały dziecku przyjemność np. słuchanie muzyki, uprawianie sportu itp.,
- wyrażana niska samoocena i stałe poczucie winy,
- mówienie o sobie, że jest się złym, brudnym, zepsutym,
- samookaleczenia, myśli i próby samobójcze, wrogość wobec samego siebie,
- ucieczki z domu,
- kradzieże, kłamstwa, jawne oszukiwanie (w nadziei, że ktoś to wykryje),
- lęk i niechęć jawna lub sugerowana do przebywania z określonymi dorosłymi ,
- wyraźna niechęć przed powrotem do domu, znajdowanie wielu wymówek, by opóźnić powrót,
- zaburzenia jedzenia z rozwinięciem w anoreksję lub bulimię bądź też nagła zmiana nawyków jedzenia,
- obawa, niechęć przed badaniami medycznymi, niechęć do rozbierania się.

ZASADY INTERWENCJI NAUCZYCIELI W SYTUACJACH „GORĄCEJ AGRESJI”

O „gorącej agresji” mówimy, gdy uczniowie biją się, okładają pięściami, kopią itp. Jeżeli zauważysz taką sytuację:

1. Wkrocz, kiedy uznasz, że zachowanie uczniów nie jest zabawą, lecz poważną sytuacją.
2. Rozważ czy samodzielnie poradzisz sobie w tej sytuacji, czy potrzebujesz pomocy innych nauczycieli lub kogoś z personelu.
3. Reaguj zdecydowanie i stanowczo.
4. Rozdziel strony zapobiegając dalszej przemocy.
5. Nie dopuszczaj do jakichkolwiek przejawów przemocy czy gróźb wobec siebie jako osoby interweniującej.
6. W zależności od dokonania przez siebie oceny sytuacji podejmij decyzję o dalszym sposobie rozwiązania jej.
7. Agresję traktuj poważnie i dosłownie, nie pozwalaj na upiększanie jej („my się tylko bawimy”).
8. Jeśli o tym zadecydujesz, wyznacz konsekwencje, ale pamiętaj, że nie powinny być one pustą groźbą. Należy je zrealizować.
9. Nie trać kontaktu z uczestnikami sytuacji, dopóki nie masz pewności, że uczestnicy pojęli co się stało.

KARTA INTERWENCJI

Dotyczy ucznia:		
Osoba zgłaszająca:	Imię i nazwisko:	
	Źródło wiedzy lub informacji o zdarzeniu:	
Data zgłoszenia:		
Forma zgłoszenia:	pisemna, bezpośrednia, telefoniczna, listownie (<i>niepotrzebne skreślić</i>)	
Opis zdarzenia:		
Podjęte działania:		
Data:		
Podpis osoby sporządzającej kartę interwencji:		

**KARTA ZGŁOSZENIA PODEJRZENIA KRZYWDZENIA
LUB KRZYWDZENIA UCZNI**

Dotyczy ucznia:		
Osoba zgłaszająca:	Imię i nazwisko:	
	Dane do kontaktu:	
	Stopień pokrewieństwa:	
	Źródło wiedzy lub informacji o przemoc:	
Data zgłoszenia:		
Forma zgłoszenia:	pisemna, bezpośrednio, telefoniczna, listownie <i>(niepotrzebne skreślić)</i>	
Fakty wskazujące na stosowaną przemoc podane przez osobę zgłaszającą:		
Inne informacje o uczniu, rodzinie:		
Wskazanie potencjalnej osoby stosującej przemoc:		
Podpis osoby zgłaszającej:	Podpis osoby przyjmującej zgłoszenie:	

Data:.....

**OŚWIADCZENIE O ZACHOWANIU POUFNOŚCI INFORMACJI POWZIĘTYCH
W PROCESIE POSTĘPOWANIA W SPRAWIE KRZYWDZENIA UCZNIA
ORAZ PRZETWARZANYCH DANYCH OSOBOWYCH**

OŚWIADCZENIE O POUFNOŚCI

1. Oświadczam, że:

- a) Zapoznałam/em się z przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych, a w szczególności z treścią ogólnego Rozporządzenia o ochronie danych UE z dnia 27 kwietnia 2016 r. oraz Ustawy o Ochronie Danych Osobowych;
- b) Zapoznałam/em ze „Standardami Ochrony Małoletnich”, wdrożonych w ZSP nr 5 w Brzeszczach.
- c) Zachowam poufność informacji i danych, które uzyskałam/em przy realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz że znane mi są przepisy o odpowiedzialności karnej za udostępnienie danych osobowych lub umożliwienie do nich dostępu osobom nieupoważnionym.

2. Zobowiązuję się do:

- a) przetwarzania danych osobowych wyłącznie w zakresie i celu przewidzianym w powierzonych przez Administratora obowiązkach;
- b) nieujawniania danych zawartych w zbiorach danych, do których uzyskałam/am dostęp za upoważnieniem administratora danych;
- c) nieujawniania sposobów zabezpieczeń danych osobowych przetwarzanych w szkole;
- d) wykonywania operacji przetwarzania danych, zgodnie z Regulaminem Ochrony Danych Osobowych;
- e) zabezpieczenia tych danych przed dostępem osób nieupoważnionych;
- f) ochrony danych osobowych przed przypadkowym lub niezgodnym z prawem zniszczeniem, utratą, modyfikacją danych osobowych, nieuprawnionym ujawnieniem danych osobowych, nieuprawnionym dostępem do danych osobowych oraz przetwarzaniem;
- g) zgłaszania incydentów naruszenia zasad ochrony danych osobowych Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych lub bezpośrednio przełożonemu.

Przyjmuję do wiadomości, iż postępowanie sprzeczne z powyższymi zobowiązaniami może być uznane przez Administratora za naruszenie przepisów Ustawy o Ochronie Danych osobowych oraz Rozporządzenia o ochronie danych UE z dnia 27 kwietnia 2016 r.

.....
(miejscowość, data)

.....
(czytelny podpis pracownika)

**OŚWIADCZENIE O NIEKARALNOŚCI I ZOBOWIĄZANIU
DO PRZESTRZEGANIA PODSTAWOWYCH ZASAD OCHRONY MAŁOLETNIICH**

Ja, nr PESEL.....

oświadczam, że nie byłam/em skazana/y za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, i przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie.

Ponadto oświadczam, że zapoznałam/-em się z zasadami ochrony małoletnich obowiązującymi w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 5 w Brzeszczach i zobowiązuję się do ich przestrzegania.

.....
(*miejsowość, data*)

.....
(*czytelny podpis pracownika*)

**OŚWIADCZENIE O ZNAJOMOŚCI I PRZESTRZEGANIU ZASAD ZAWARTYCH
W STANDARDACH OCHRONY MAŁOLETNIICH
W ZESPOLE SZKOLNO-PRZEDSZKOLNYM NR 5 W BRZESZCZACH**

Ja, nr PESEL.....

oświadczam, że zapoznałam/em się ze Standardami Ochrony Małoletnich stosowanymi w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 5 w Brzeszczach oraz deklaruję, że będę ich przestrzegać.

.....
(miejsowość, data)

.....
(czytelny podpis pracownika)

PROTOKÓŁ ZE SPOTKANIA
SZKOLNEGO ZESPOŁU INTERWENCJI KRYZYSOWEJ

1. Imię i nazwisko ucznia:.....

2. Klasa:.....

3. Wychowawca:.....

4. Data spotkania:.....

5. Uczestnicy spotkania:

1) - wychowawca

2) - pedagog szkolny

3)

4)

5)

6)

7)

8)

6. Opis sytuacji:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....
.....
.....
.....

7. Podjęte działania:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

8. Popisy uczestników spotkania:

- 1) - wychowawca
- 2) - pedagog szkolny
- 3)
- 4)
- 5)
- 6)
- 7)
- 8)

.....
(podpis i pieczęć Dyrektora szkoły)

KWESTIONARIUSZ DIAGNOSTYCZNY DO OSZACOWANIA ZANIEDBANIA

Lp.	Symptomy wskazujące na zaniedbanie (forma przemocy)	tak	nie
1.	Nieadekwatne ubranie do pory roku lub pogody		
2.	Niedowaga, niedożywienie, zmęczenie, podkrążone oczy		
3.	Brudna odzież		
4.	Brudne ciało		
5.	Nieprzyjemny zapach (insekty)		
6.	Brak podręczników i przyborów szkolnych		
7.	Kradzieże jedzenia lub innych przedmiotów		
8.	Przebywanie poza domem w późnych godzinach		
9.	Bardzo częste przebywanie poza domem niezależnie od pory roku		
10.	Ma dorosłych „kolegów”		
11.	Nie ma kolegów wśród rówieśników		
12.	Z trudem nawiązuje relacje		
13.	Izoluje się od rówieśników		
14.	Bije się po głowie/twarzy lub wrywa sobie włosy		
15.	Często ma ślady zadrapań/siniaków		
16.	Często odnosi obrażenia (skręcenia, złamania, skałeczenia)		
17.	Bije innych		
18.	Zawiera przyjaźnie, potem reaguje wrogością		
19.	Gwałtownie uchyla się przed dotykiem		
20.	Moczy się		
21.	Boi się przebywać w zamkniętych pomieszczeniach		
22.	Boi się ciemności		
23.	Unika zajęć wychowania fizycznego		
24.	Unika sytuacji leżakowania w przedszkolu		
25.	Nie bierze udziału w wycieczkach		
26.	Podejmuje zachowania autodestrukcyjne wobec siebie, zwierząt		
27.	Miewa nagłe zmiany nastroju - od euforii do agresji		
28.	Prezentuje natrętne, narzucające się zachowania		
29.	Nie odwzajemnia emocji		
30.	Odrzuca próby nawiązania bliskości		
31.	Ma wybuchy wściekłości		
32.	Nadmiernie skraca dystans fizyczny		
33.	Demonstruje zachowania seksualne		
34.	Nie docenia własnych osiągnięć		
35.	Ma koszmary nocne		
36.	Ma problemy szkolne		
37.	Inne.....		

Uwaga! Informacje zachowania należy analizować biorąc pod uwagę całość informacji o rodzinie. Pojedynczych zachowań z listy nie można traktować jako jednoznacznie wskazujących na zaniedbanie

„NIEBIESKA KARTA”

.....
(miejscowość, data)

.....
nazwa i adres podmiotu, w którym
jest zatrudniona osoba
wypełniająca formularz „Niebieska
Karta – A”

„NIEBIESKA KARTA – A”

W związku z powzięciem uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia przez świadka przemocy domowej ustala się, co następuje:

I. DANE OSOBY/OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Dane	Osoba 1 doznająca przemocy domowej	Osoba 2 doznająca przemocy domowej	Osoba 3 doznająca przemocy domowej
Maloletni (Tak/Nie) ¹⁾			
Imię i nazwisko			
Imiona rodziców			
Wiek			
PESEL ²⁾			
Nazwa i adres miejsca pracy/ nazwa i adres placówki oświatowej do której uczęszcza maloletni			
Adres miejsca zamieszkania:			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu / nr lokalu			
Telefon lub adres e-mail			
Adres miejsca pobytu (jeśli jest inny niż adres zamieszkania):			
Kod pocztowy			
Miejscowość			

Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu / nr lokalu			
<i>Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą stosującą przemoc domową (żona, była żona, partner, były partner, córka, pasierb, matka, teść) ¹⁾</i>			

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę I

II. LICZBA MAŁOLETNICH W ŚRODOWISKU DOMOWYM, W KTÓRYM PODEJRZEWA SIĘ STOSOWANIE PRZEMOCY DOMOWEJ

III. DANE OSOBY/OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ

Dane	Osoba 1 stosująca przemoc domową	Osoba 2 stosująca przemoc domową
Imię i nazwisko		
Imiona rodziców		
Wiek		
PESEL ²⁾		
Adres miejsca zamieszkania:		
Kod pocztowy		
Miejscowość		
Gmina		
Województwo		
Ulica		
Nr domu/nr lokalu		
Telefon lub adres e-mail		
Adres miejsca pobytu (jeżeli jest inny niż adres miejsca zamieszkania):		
Kod pocztowy		
Miejscowość		
Gmina		
Województwo		

Ulica		
Nr domu/nr lokalu		
Sytuacja zawodowa, w tym nazwa i adres miejsca pracy		
Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą doznającą przemocy domowej: (np. żona, była żona, partner, były partner, córka, pasierb, matka, teści) ¹⁾		

IV. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ ZACHOWYWAŁA SIĘ W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Osoby/formy przemocy domowej	Osoba 1 stosująca przemoc			Osoba 2 stosująca przemoc		
	wobec Osoby 1 doznającej przemocy	wobec Osoby 2 doznającej przemocy	wobec Osoby 3 doznającej przemocy	wobec Osoby 1 doznającej przemocy	wobec Osoby 2 doznającej przemocy	wobec Osoby 3 doznającej przemocy
Przemoc fizyczna²⁾ <i>bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, oberwałowanie / inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc psychiczna³⁾ <i>izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, groźenie, kłytowanie, porzucenie / inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc seksualna⁴⁾ <i>zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych / inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc ekonomiczna⁵⁾ <i>niezawieszenie na utrzymanie osób, których istnieje taki obowiązek,</i>						
<i>niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wycożenie sprzętów domowych oraz ich sprzedawanie / inne (wymień jakie)</i>						

Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej ²⁾ wytykanie, straszenie, porażanie osoby w internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęć lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub odniekształniają, i inne (wymień jakie)						
Inne ²⁾ zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wycozanie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, porzucenie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne (wymień jakie)						

V. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ ODNIOŚŁA USZKODZENIA CIAŁA? (TAK/NIE)¹⁾

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę V

VI. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM BYŁA W PRZESZŁOŚCI REALIZOWANA PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”?

tak (kiedy?gdzie?)

nie nie ustalono

VII. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM AKTUALNIE JEST REALIZOWANA PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”?

tak nie nie ustalono

VIII. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ POSIADA BRONĀ PALNĄ?

tak nie nie ustalono

IX. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ CZUJE SIĘ BEZPIECZNIE? (TAK/NIE)¹⁾

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę IX

X. ŚWIADKOWIE STOSOWANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

ustalono - wypełnij tabelę nie ustalono

Dane	Świadek 1	Świadek 2	Świadek 3
Imię i nazwisko			
Wiek			
Adres miejsca zamieszkania:			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu/nr lokalu			
Telefon lub adres e-mail			
Stosunek świadka do osób, wobec których są podejmowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” (np. członek rodziny; osoba obca) ¹⁾			

XI. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE PODJĘTE WOBEC OSOBY STOSUJĄCEJ PRZEMOC DOMOWĄ
(zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Działanie		Osoba 1 stosująca przemoc	Osoba 2 stosująca przemoc
Badanie na zawartość alkoholu (wynik)			
Doprowadzenie do wytrzeźwienia			
Doprowadzenie do policyjnego pomieszczenia dla osób zatrzymanych	na podstawie art. 15a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2023 r. poz. 171, z późn. zm.)		
	na podstawie art. 244 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, z późn. zm.)		
Zatrzymanie w izbie zatrzymań jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej			
Powiadomienie organów ścigania			
Wydanie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia			

Wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia		
Zakaz zbliżania się osoby stosującej przemoc domową do osoby dotkniętej taką przemocą na określoną w metrach odległość		
Zakaz kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą domową		
Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc na terenie szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej i artystycznej, do których uczęszcza osoba dotknięta przemocą domową		
Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc w miejscach pracy osoby doznającej przemocy domowej		
Zawiadomienie komórki organizacyjnej Policji, właściwej w sprawach wydawania pozwolenia na broń, o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty”		
Odebranie broni palnej, amunicji oraz dokumentów potwierdzających legalność posiadania broni		
Poinformowanie o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej		
Inne (wymień jakie?)		

XII. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE PODJĘTE WOBEC OSOBY DOZNAJĄCEJ PRZEMOCY DOMOWEJ

(zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Działanie	Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy
Udzielono pomocy ambulatoryjnej			
Przyjęto na leczenie szpitalne			
Wydano zażwiadczenie o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała			
Zapewniono schronienie w placówce całodobowej			
Zabezpieczono małoletniego w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia			
Powiadomiono sąd rodzinny o sytuacji małoletniego			
Przekazanie formularza „Niebieska Karta – B”			
Inne (wymień jakie?)			

XIII. DODATKOWE INFORMACJE

XIV. WSZCZĘCIE PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY” NASTĄPIŁO PRZEZ (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Pracownika socjalnego jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	
Funkcjonariusza Policji	
Żołnierza Żandarmerii Wojskowej	
Pracownika socjalnego specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	
Asystenta rodziny	
Nauczyciela	
Osobę wykonującą zawód medyczny, w tym lekarza, pielęgniarkę, położną lub ratownika medycznego	
Przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	
Pedagoga, psychologa lub terapeuty, będących przedstawicielami podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej	

.....
imię i nazwisko oraz czytelny podpis osoby wypełniającej
formularz „Niebieska Karta – A”

.....
(data wpływu formularza, podpis członka Zespołu Interdyscyplinarnego)

¹ wpisać właściwie

² numer PESEL wpisują się, o ile danej osobie numer taki został nadany. W przypadku braku numeru PESEL jest konieczne podanie innych danych identyfikujących osobę

³ podkreślić rodzaje zachowań

**SONDAŻ WŚRÓD NAUCZYCIELI NA TEMAT FUNKCJONOWANIA
STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNIICH W ZESPOLE SZKOLNO-
PRZEDSZKOLNYM NR 5 W BRZESZCZACH**

LP.	ODPOWIEDZ NA PONIŻSZE PYTANIA	TAK	NIE
1.	Czy znasz standardy ochrony uczniów obowiązujące w naszej placówce?		
2.	Czy znasz treść dokumentu „Standardy Ochrony Małoletnich” obowiązującego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 5 w Brzeszczach?		
3.	Czy uważasz, że potrafisz rozpoznać symptomy krzywdzonego ucznia?		
4.	Czy wiesz w jaki sposób zareagować na symptomy krzywdzenia ucznia?		
5.	Czy zaobserwowałeś naruszenie zasad określonych w Standardach oraz w pozostałych regulaminach i procedurach przez innego pracownika? Jeżeli tak, opisz je pod tabelą.		
6.	Czy masz uwagi/sugestie/przemyślenia związane z funkcjonującymi w placówce Standardami Ochrony Małoletnich? Jeżeli tak, opisz je pod tabelą.		
7.	Czy jakieś działanie związane z przyjęciem Standardów jest odbierane jako trudne lub niechętnie podchodzisz do jego realizacji z innych powodów?		

Ad 5

Jakie zasady zostały naruszone?

.....

.....

.....

.....

.....

Ad 6

Jakie są Twoje sugestie lub propozycje poprawy obowiązujących standardów?

.....

.....

.....

.....

.....

Ad 7

Jakie działania uważasz za problematyczne?

.....

.....

.....

.....

.....

**SONDAŻ WŚRÓD UCZNIÓW NA TEMAT FUNKCJONOWANIA
STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNIICH
W ZESPOLE SZKOLNO-PRZEDSZKOLNYM NR 5 W BRZESZCZACH**

LP.	ODPOWIEDZ NA PONIŻSZE PYTANIA	TAK	NIE
1.	Czy znasz standardy ochrony uczniów obowiązujące w naszej Szkole?		
2.	Czy w sytuacji doświadczenia przemocy, krzywdy wiesz do kogo możesz się zwrócić, aby uzyskać pomoc?		
3.	Czy znalazł się ktoś, kto pomógł Ci i udzielił pomocy?		
4.	Czy byłeś/byłaś świadkiem, gdy stosowano agresję/przemoc wobec kogoś innego? Jeżeli tak, opisz pod tabelą jak zareagowałeś/zareagowałaś?		
5.	Czy w Twojej klasie istnieje problem przemocy lub agresji?		

Ad 4

Jak zareagowałeś/zareagowałaś?

.....

.....

.....

.....

.....